



ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 12.12.2019р.

Львів

№ 63/102 - р/к

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Міське комунальне підприємство «Яворіввода» (далі - МКП «Яворіввода») у період з 01.01.2017 по 12.12.2019 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого водопостачання на території міста Яворів, на якій розташовані водопровідні мережі, що перебувають у власності та/або користуванні МКП «Яворіввода», із часткою 100 %.

У період з 01.01.2017 по 26.04.2019 МКП «Яворіввода» всупереч вимогам нормативно-правових актів України, встановило безпідставну (додаткову) вимогу щодо виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та справляло плату за дану послугу із споживачів – фізичних осіб, власників індивідуальних приватних будинків та юридичних осіб, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів м. Яворів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуги з централізованого водопостачання.

За результатами розгляду Львівським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України Справи № 63/1-02-25-2019 такі дії МКП «Яворіввода» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуги з централізованого водопостачання (частина 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На МКП «Яворіввода» накладено штраф у розмірі 28 000,00 (двадцять вісім тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), розглянувши матеріали Справи № 63/1-02-25-2019 про порушення МКП «Яворіввода» законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання Третього відділу досліджень і розслідувань Відділення про попередні висновки у справі від 27.11.2019 № 63-03/223п (далі - Подання),

ВСТАНОВИЛА:

1. ВІДПОВІДАЧ

- (1) Міське комунальне підприємство «Яворіввода»:
 - місцезнаходження: 81000, Львівська обл., Яворівський район, м. Яворів, вул. Пасічна, 1;
 - ідентифікаційний код юридичної особи: 13824412.
- (2) МКП «Яворіввода» включене до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно - правовою формою – комунальне підприємство.
Види діяльності за класифікацією економічної діяльності є:
 - (код КВЕД 36.00) - Забір, очищення та постачання води (основний);
 - (код КВЕД 43.22) - Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування.
- (3) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», МКП «Яворіввода» є суб'єктом господарювання.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (4) Розпорядженням адміністративної колегії (далі - Колегія) Відділення від 18.04.2019 № 63/32-рп/к розпочато розгляд Справи № 63/1-02-25-2019 за ознаками вчинення МКП «Яворіввода» порушення, що передбачене частиною 1 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дії МКП «Яворіввода» (встановлення безпідставної (додаткової) вимоги щодо виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та справляння плати за дану послугу із споживачів – фізичних осіб, власників індивідуальних приватних будинків та юридичних осіб), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуги з централізованого водопостачання.
- (5) Листом від 18.04.2019 № 63-02/1344 Відділення повідомило Відповідача про початок розгляду Справи № 63/1-02-25-2019 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (повідомлення про надсилання поштового відправлення за № 7900058041293).
- (6) На розпорядження Колегії від 18.04.2019 № 63/32-рп/к МКП «Яворіввода» пояснень чи зауважень не надало.
- (7) Листом Відділення від 28.11.2019 № 63-02/4449 Відповідачеві надіслано Подання від 27.11.2019 № 63-03/223п.
- (8) Відповідач на Подання від 27.11.2019 № 63-03/223п відповіді не надав.
- (9) 12.12.2019 Відділення провело слухання у справі за участю представників Відділення та Відповідача.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (10) Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (далі - Методики) Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України провело дослідження становища МКП «Яворіввода» на ринку надання послуги з централізованого водопостачання у часовому проміжку: з 01.01.2017 по 12.12.2019.

СТАНОВИЩЕ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

- (11) Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605 (далі - Методики) встановлено такі обставини щодо становища МКП «Яворіввода» на ринку надання послуги з централізованого водопостачання у часовому проміжку: з 01.01.2017 по 12.12.2019.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (12) Відповідно до п. 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1 Суб'єкт господарювання

- (13) Відповідно до п. 3.4 Методики, визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установаження переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), {споживає(ють), використовує(ють)} конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).

- (14) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» МКП «Яворіввода» є суб'єктом господарювання.
Об'єктом аналізу є МКП «Яворіввода» - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність на ринку надання послуги з централізованого водопостачання.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується,

споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання

- (15) Об'єктом аналізу є ринок надання послуги з централізованого водопостачання.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (16) У відповідності до Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (17) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

- (18) Відповідно до пункту 1 Правил надання послуг централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (зі змінами) (далі – Правила № 630), Правила № 630 регулюють відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення і фізичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого постачання холодної води і водовідведення.

Згідно з пунктом 2 Правил № 630, централізоване постачання холодної та гарячої води - послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у холодній та гарячій воді, яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем холодного та гарячого водопостачання;

Підпунктом 5 пункту 29 Правил № 630, споживач має право на установлення квартирних засобів обліку та взяття їх на абонентський облік.

- (19) Відповідно до частини 1 статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природних монополій належить, зокрема, централізоване водопостачання.

- (20) Отже, послуга з централізованого водопостачання за споживчими властивостями не має товарів-замінників.

- (21) Виходячи з вищевикладеного, споживачі м. Яворів не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічну послугу з централізованого водопостачання у цьому населеному пункті, тобто, споживачі можуть скористатися послугою лише МКП «Яворіввода».

- (22) Послуга з централізованого водопостачання надається МКП «Яворіввода» на платній основі, а отже є товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче становище) МКП «Яворіввода».

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (23) Споживачами послуги з централізованого водопостачання у м. Яворів є юридичні та фізичні особи, які отримують або мають намір отримувати вказані послуги від МКП «Яворіввода» для забезпечення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (24) У відповідності до п. п. 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

- (25) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуга з централізованого водопостачання, яка не має товарів-замінників.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (26) Відповідно до вимог Методики територіальні межі ринку визначаються шляхом

установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.

- (27) Отримання послуги з централізованого водопостачання можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання.
- (28) МКП «Яворіввода» надає послугу з централізованого водопостачання у м. Яворів, у межах розташування водопровідних мереж, що перебувають у його власності та/або користуванні.
- (29) Таким чином, територіальними межами ринку надання послуги з централізованого водопостачання є межі розташування водопровідних мереж у м. Яворів, які знаходяться у власності та/або користуванні МКП «Яворіввода».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (30) У відповідності до Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (31) Часовими межами ринку надання послуги з централізованого водопостачання визначено період: 2017 - 2018 роки та станом на 12.12.2019, протягом яких незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

3.6. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

3.6.1. Обсяг ринку на якому визначається монопольне (домінуюче) становище

- (32) Обсяги наданої МКП «Яворіввода» послуги з централізованого водопостачання за 2017, 2018 та 9 місяців 2019 року складають:

таблиця

Категорія споживачів	2017		2018		9 місяців 2019	
	м ³	грн.	м ³	грн.	м ³	грн.
Населення						
Бюджетні установи						
Інші споживачі						
Всього:						

3.6.2. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

- (33) Внаслідок технологічних особливостей виробництва та надання зазначеної послуги конкуренція на ринку відсутня: МКП «Яворіввода» є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послугу з централізованого водопостачання у м. Яворів, в межах розташування водопровідних мереж, які

знаходяться у його володінні та користуванні.

- (34) МКП «Яворіввода» здійснює діяльність з централізованого водопостачання на підставі ліцензії від 08.12.2017 № 155, виданої Львівською обласною державною адміністрацією.

Виходячи з наведеного, частка МКП «Яворіввода» на ринку надання послуги з централізованого водопостачання впродовж періоду: 2017 - 2018 років та станом на 12.12.2019 в межах території м. Яворів, на якій розташовані водопровідні мережі, що перебувають у власності та/або користуванні МКП «Яворіввода», становить 100 %.

3.7. Визначення потенційних конкурентів

- (35) Відповідно до Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (36) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги) (далі - товари).
- (37) Суміжний ринок - товарний ринок, що не перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (38) Відповідно до частини 2 статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг є, зокрема: послуг з централізованого водопостачання - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання.
- (39) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуги з централізованого водопостачання, а також враховуючи те, що ринок централізованого водопостачання є монополізованим, конкуренція на ньому відсутня.

3.8. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (40) Відповідно до Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (41) Бар'єрами вступу на ринок надання послуги з централізованого водопостачання є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, які пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів, побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.
- (42) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» постачання теплової енергії, централізоване постачання гарячої води, централізоване водопостачання і водовідведення віднесено до сфер діяльності суб'єктів природних монополій.
- (43) МКП «Яворіввода» здійснює господарську діяльність надаючи вищевказану послугу споживачам, за що отримує відповідну плату, отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.
- (44) Аналізуючи ринок надання послуги з централізованого водопостачання за період з 01.01.2017 по 12.12.2019, встановлено, що в вищезазначених територіальних та товарних межах ринку МКП «Яворіввода» працює одноосібно та безальтернативно, не зазнає конкуренції на цьому ринку.
- (45) Внаслідок технологічних особливостей виробництва та надання зазначеної послуги конкуренція на ринку відсутня: МКП «Яворіввода» є єдиним суб'єктом господарювання, що надає послугу з централізованого водопостачання у м. Яворів, в межах розташування водопровідних мереж, які знаходяться у його власності та/або користуванні. Відтак, у споживачів (фізичних осіб, власників індивідуальних приватних будинків, юридичних осіб) послуги з централізованого водопостачання м. Яворів альтернатива відсутня.

3.9. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (46) Отже, у період з 01.01.2017 по 12.12.2019 на ринку надання послуги з централізованого водопостачання на території м. Яворів, в межах розташування водопровідних мереж, що перебувають у власності та/або користуванні МКП «Яворіввода» немає жодного конкурента.

3.10. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- (47) Таким чином, ураховуючи вищезазначене, відповідно до статті 12 Закону

України «Про захист економічної конкуренції», МКП «Яворіввода» у період з 01.01.2017 по 12.12.2019 на ринку надання послуг з централізованого водопостачання займає монопольне (домінуюче) становище на території міста Яворів, на якій розташовані водопровідні мережі, що перебувають у власності та/або користуванні МКП «Яворіввода», із часткою 100 %.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1. Обставини справи

- (48) З метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, на підставі статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Відділення провело дослідження діяльності суб'єктів господарювання на означеному ринку.
- (49) Для з'ясування питання, яким чином на даний час, суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення здійснюється надання послуг з приєднання (підключення) до мереж централізованого водопостачання фізичних та юридичних осіб, Відділення надіслало, зокрема, МКП «Яворіввода» вимогу від 31.10.2018 № 63-02/2446в про подання інформації.
- (50) МКП «Яворіввода» листом від 14.11.2018 № 148 повідомило Відділенню такі відомості:
- МКП «Яворіввода» здійснює видачу технічних умов на встановлення приладів обліку води фізичним особам, власникам індивідуальних приватних будинків, юридичним особам;
 - МКП «Яворіввода» у 2017 році затвердило Розрахунок вартості виготовлення технічних умов для населення на встановлення водомірних вузлів (водолічильників), згідно з яким, вартість виготовлення технічних умов для населення на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) становить – 139,02 грн. (з ПДВ).
- У затвердженому Розрахунку вартості виготовлення технічних умов для населення на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) зазначено такі види робіт, норми часу та їх вартість, що вказані у таблиці №1.

№ п/п	Вид робіт	Таблиця №1.	
		Норма часу л/год.	Вартість (грн.)
1.	Прийняття на реєстрацію документів замовника	0,5	12,53
2.	Аналіз поданих матеріалів, робота із замовником	0,5	19,35
3.	Розроблення змісту	1	38,70
4.	Складання текстової частини	0,5	19,35
5.	Ведення реєстру наданих матеріалів і погодження з керівництвом	0,5	12,96
6.	Технічне оформлення, реєстрація та видача	0,5	12,96

матеріалів замовнику		
Разом:		115,85
ПДВ – 20 %		23,17
Загальна вартість		139,02

(51) Відділення зазначає, що на підставі звернення МКП «Яворіввода» (лист від 28.03.2017 № 28), виконавчим комітетом Яворівської міської ради прийнято рішення від 27.04.2018 № 74 «Про встановлення тарифів для МКП «Яворіввода» на виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів та водопостачання, для виготовлення проектної документації» (далі – Рішення № 74), яким встановлено тарифи для МКП «Яворіввода», а саме:

- на виготовлення технічних умов для населення на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) у розмірі - 139,02 грн. (з ПДВ);
- для виготовлення технічних умов для населення на водопостачання житлових будинків – 265, 50 грн. (з ПДВ);
- для виготовлення технічних умов на водопостачання підприємств та організацій для с. Терновиця, с. Бердихів, с. Підлуби, с. Човгині Яворівського району Львівської області – 408,66 (з ПДВ);
- для виготовлення технічних умов на водопостачання підприємств та організацій для смт. Шкло Яворівського району Львівської області – 432,66 (з ПДВ);
- для виготовлення технічних умов на водопостачання підприємств та організацій для м. Яворів Львівської області – 366,20 (з ПДВ);
- для виготовлення проектної документації – 498,36 грн. (з ПДВ).

(52) Отже, із прийняттям Рішення № 74, виконавчим комітетом Яворівської міської ради було погоджено вартість робіт на виготовлення технічних умов для населення на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) у розмірі - 139,02 грн. (з ПДВ).

(53) Для з'ясування фактичних обставин (доказів) стосовно видачі МКП «Яворіввода» технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та оплати за дані послуги споживачами, Відділення надіслало МКП «Яворіввода» вимогу від 04.01.2019 № 63-02/40в про подання інформації.

(54) У відповідь на вимогу Відділення, МКП «Яворіввода» листом від 15.01.2019 № 15 повідомило такі відомості:

- щодо кількості виданих МКП «Яворіввода» технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та суму коштів отриманих за послуги з виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) в розрізі років, що наведені у таблиці № 2.

Таблиця № 2.

Категорія споживачів	2017		2018	
	Кількість виданих ТУ, шт.	Сума отриманих коштів за ТУ, грн.	Кількість, виданих ТУ, шт.	Сума отриманих коштів за ТУ, грн.

Фізичним особам	13				
Власникам індивідуальних приватних будинків	49			36	
Юридичним особам				32	
Разом:	10			8	
	72			76	

- МКП «Яворіввода» здійснювало видачу технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників):
 - як споживачам, які мають намір приєднатися до мереж централізованого водопостачання (у 2017 році – 33 тех. умови; у 2018 році – 39 тех. умов);
 - так і споживачам, які вже є приєднані до мереж централізованого водопостачання (абоненти) та бажають встановити прилади обліку води (у 2017 році – 39 тех. умов; у 2018 році – 37 тех. умов).

- Вартість виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) для фізичних осіб, власників індивідуальних приватних будинків, юридичних осіб однакова і становила до травня 2017 року – 72 грн., з 01.05.2017 по 31.12.2018 року становить – 139,02 грн.

- (55) Вищенаведена інформація підтверджується також наданими МКП «Яворіввода» копіями технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) у квартирі, у будинку та на об'єкті торгівлі, зокрема:
- Технічні умови на встановлення водомірного вузла у приміщенні «Арта» ФОП [REDACTED] по вул. Маковея, 88 у м. Яворів, які були видані МКП «Яворіввода» від [REDACTED];
 - Технічні умови на встановлення лічильника води у квартирі по вул. Загороди, 11 у м. Яворів, які були видані МКП «Яворіввода» від [REDACTED];
 - Технічні умови на встановлення лічильника води у будинку по вул. Івана Хрестителя, 86/10 у м. Яворів, які були видані МКП «Яворіввода» від [REDACTED] замовнику – [REDACTED];
 - Технічні умови на встановлення лічильника води у будинку по вул. Л.Курбаса, 31 «а» у м. Яворів, які були видані МКП «Яворіввода» від [REDACTED] замовнику – [REDACTED];
 - Технічні умови на встановлення лічильника води у квартирі по вул. Січових Стрільців, 20-Б у м. Яворів, які були видані МКП «Яворіввода» від [REDACTED] замовнику – [REDACTED].

Зазначені вище технічні умови на встановлення лічильників містять умову про те, що при порушенні вище вказаних вимог ТУ, водомірний вузол не ресструється і нарахування за спожиту воду нараховується по нормам.

- (56) Отже, вищенаведена інформація, надана МКП «Яворіввода» фактично підтверджує, що перед тим, як встановити прилади обліку води, споживач (фізична особа, власник індивідуального приватного будинку, юридична особа) повинен виконати обов'язкову умову, яка встановлена МКП

«Яворіввода» (отримати технічні умови на встановлення водомірних вузлів (водолічильників), що в свою чергу, призводить до понесення споживачем додаткових фінансових витрат, оскільки чинним законодавством України не передбачено надання послуг з видачі технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників), та відповідно, справляння плати за дані послуги.

(57) Відділення зазначає, що чинним законодавством України визначено:

1. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» (в редакції від 9 листопада 2017 року № 2189-VIII):
 - виконавець комунальної послуги - суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору (стаття 1);
 - виконавцями комунальних послуг є (стаття 6):
 - послуг з централізованого водопостачання - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання;
 - надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах (стаття 12);
 - послуга з централізованого водопостачання та водовідведення надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом. (стаття 23, 24).
2. Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»:
 - абонентський облік вузла обліку (далі - абонентський облік) - процедура реєстрації та періодичний огляд вузлів обліку для використання показань вузлів обліку з метою комерційного або розподільного обліку (стаття 1);
 - оснащення будівель вузлами комерційного обліку, оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами - розподільовачами теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, та не потребує розроблення проектної документації, видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного чи розподільного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, оператором зовнішніх інженерних мереж, виконавцем відповідної послуги (стаття 3, 4).
 - прийняття приладу обліку на абонентський облік здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства (стаття 6).
3. Правила надання послуг централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (зі змінами) (далі – Правила № 630) регулюють відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання послуг з централізованого водопостачання та

водовідведення і фізичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого постачання холодної води і водовідведення.

Згідно з Правилами № 630:

- послуги надаються споживачеві згідно з договором, що оформляється на основі типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення (пункт 8).
- споживач має право на установлення квартирних засобів обліку та взяття їх на абонентський облік; (підпункт 5 пункту 29);
- виконавець зобов'язаний забезпечувати за заявою споживача взяття на абонентський облік у тижневий строк квартирних засобів обліку (підпункт 9 пункту 32);
- у квартирі (будинку садибного типу) роботи з установлення засобів обліку води і теплової енергії (далі - квартирні засоби обліку) проводяться спеціалізованою організацією, виконавцем, виробником чи постачальником за рахунок коштів споживача (пунктом 9);

Отже, Правилами № 630 обов'язків (прав) Споживача (власника приватного житлового будинку) чи Виконавця **не передбачено умов, зокрема, щодо обов'язкового отримання технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та справляння плати за них.**

4. Типовим договором про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України 21.07.2005 № 630 визначено, що:
 - споживач має право на установлення квартирних засобів обліку води і теплової енергії та взяття їх на абонентський облік (підпункт 9 пункту 16);
 - **виконавець зобов'язаний забезпечувати за заявою споживача взяття у тижневий строк на абонентський облік квартирних засобів обліку (підпункт 9 пункту 19);**
5. Правила користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, що затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 за № 936/15627 (із змінами) (далі – Правила № 190) визначають порядок користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення населених пунктів України.

Правила № 190 є обов'язковими для всіх юридичних осіб незалежно від форм власності і підпорядкування та фізичних осіб-підприємців, що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, які безпосередньо приєднані до систем централізованого комунального водопостачання та водовідведення і з яким виробником укладено договір на отримання питної води, скидання стічних вод та не поширюються на фізичні особи – споживачів категорії «населення».

Відповідно до пункту 4.1 Правил № 190, для приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення замовнику таких послуг надаються технічні умови.

Технічні умови мають містити графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж та місць приєднання до них об'єкта будівництва.

Виробник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення видає замовнику технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви з урахуванням потужностей споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення, із зазначенням умов для проектування вводу: місця приєднання, місця розташування водомірного вузла, умов для влаштування проміжного резервуара і насосів - підвищувачів тиску.

Отже, Правилами № 190 передбачено надання технічних умов при приєднанні до мереж централізованого водопостачання та водовідведення, а не при встановленні приладів обліку води.

6. Порядок прийняття приладу обліку на абонентський облік, затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.10.2018 № 270 (далі – Порядок № 270) встановлює процедуру прийняття на абонентський облік вузлів комерційного обліку та вузлів розподільного обліку теплової енергії та водопостачання, зокрема:
 - вузол розподільного обліку/прилад - розподілювач теплової енергії, встановлений у приміщенні будівлі, **приймається на абонентський облік виконавцем відповідної комунальної послуги або визначеною власником (співвласниками) іншою особою, яка здійснює розподіл обсягів комунальних послуг між споживачами протягом 14 календарних днів з дня надходження відповідного звернення від власника (співвласників) будівлі (для приміщення у будівлі, яке не є самостійним об'єктом нерухомого майна) або власника відповідного приміщення (якщо окреме приміщення у будівлі є самостійним об'єктом нерухомого майна) (пункт 1 розділу III);**
 - **опломбування вузла розподільного обліку (його засобу вимірювальної техніки, запірної арматури) / приладу - розподілювача теплової енергії та запірної арматури опалювального приладу, на якому встановлено прилад - розподілювач теплової енергії, здійснюється пломбами виконавця відповідної комунальної послуги, визначеної власником (співвласниками) іншої особи, яка здійснює розподіл обсягів комунальних послуг між споживачами.**

Дата опломбування та початкові показання приладів обліку вузла розподільного обліку (приладу - розподілювача теплової енергії) зазначаються в акті про прийняття вузла розподільного обліку / приладу - розподілювача теплової енергії на абонентський облік.

Згідно з Порядком № 270, при прийнятті на абонентський облік приладів обліку не передбачено умов, зокрема, щодо прав чи обов'язків споживача

(власника) стосовно справляння плати за послуги з опломбування, оскільки послуга з опломбування – є реєстраційною послугою, яка здійснюється пломбами виконавця та за заявою споживача в 14-денний строк приймається на облік.

- (58) Отже, підсумовуючи вищенаведене, жодними чинними нормативно-правовими актами України, зокрема, Законом України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», Правилами № 630, Правилами № 190, Порядком № 270 не передбачено умови, зокрема, щодо виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та, відповідно, справляння плати за дані послуги.

- (59) Натомість, МКП «Яворіввода» надаючи послугу з видачі технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) всупереч вимогам законодавства України, безпідставно та неправомірно здійснює надання вказаної послуги та отримує за неї відповідну плату.

Надана МКП «Яворіввода» інформація фактично підтверджує, що перед тим, як встановити прилади обліку води, споживач (фізична особа, власник індивідуального приватного будинку, юридична особа) повинен виконати обов'язкову умову (вимогу), яка встановлена МКП «Яворіввода» (отримати технічні умови на встановлення водомірних вузлів (водолічильників), що в свою чергу, призводить до понесення споживачем додаткових фінансових витрат, оскільки чинним законодавством України не передбачено надання послуг з видачі технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників), та відповідно, справляння плати за дані послуги.

- (60) Відповідно, надання МКП «Яворіввода» послуг з видачі **технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників)** є безпідставним та може призвести до ущемлення інтересів споживачів (фізичних осіб, власників індивідуальних приватних будинків, юридичних осіб) послуги з централізованого водопостачання у м. Яворів.

4.2. Антиконтурентні наслідки дій Відповідача

- (61) Відповідно до частини 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополююче (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (62) Встановлення МКП «Яворіввода» безпідставної (додаткової) та неправомірної вимоги стосовно отримання споживачами послуг з виготовлення **технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників)** та відповідно, справляння плати за дані послуги може призвести до ущемлення інтересів

- споживачів послуг з централізованого водопостачання м. Яворів - фізичних осіб, власників індивідуальних приватних будинків, юридичних осіб, оскільки:
- дана вимога створює ситуацію, яка примушує споживача при встановленні приладів обліку води отримувати у МКП «Яворіввода» документи дозвільного характеру – технічні умови;
 - споживачі несуть додаткові витрати на оплату послуг з виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) у розмірі – **139,02 грн. (з ПДВ).**

(63) Отже, враховуючи те, що чинним законодавством України, зокрема, у сфері централізованого водопостачання не передбачено вимоги щодо виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників), справляння плати за вказані послуги, то за умов існування значної конкуренції на ринку споживач мав би можливість отримувати послугу з централізованого водопостачання без отримання додаткових вимог, а саме, документів дозвільного характеру – технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників).

(64) Таким чином, МКП «Яворіввода» використовуючи своє монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуги з централізованого водопостачання диктує власні умови його функціонування, зокрема, шляхом встановлення безпідставної (додаткової) вимоги споживачам (виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та, як наслідок, до понесення споживачами (фізичними особами, власниками індивідуальних приватних будинків та юридичними особами) м. Яворів додаткових фінансових витрат.

(65) Такі дії МКП «Яворіввода» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуги з централізованого водопостачання, адже в такому випадку споживачі (фізичні особи, власники індивідуальних приватних будинків та юридичні особи) у м. Яворів мали б можливість обирати між кількома виконавцями, а у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.

4.3. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

(66) За відсутності конкуренції на ринку надання послуги з централізованого водопостачання споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

(67) Дії МКП «Яворіввода», що полягали у безпідставній (додатковій) та неправомірній вимозі споживачам (фізичним особам, власникам індивідуальних приватних будинків та юридичним особам) м. Яворів, які приєднані до мереж централізованого водопостачання стосовно встановлення безпідставної (додаткової) вимоги щодо виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та справляння плати за дані послуги, стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку послуги з

централізованого водопостачання.

- (68) Отже, МКП «Яворіввода» є єдиним суб'єктом господарювання, яке надає послугу з централізованого водопостачання у м. Яворів, стосунків з яким неможливо уникнути, його поведінка, яка полягає у висуненні власних умов отримання послуги завдає шкоди інтересам споживачів, слабка позиція яких використовується на власну користь, оскільки відсутні інші альтернативні джерела отримання послуг з централізованого водопостачання.

4.4. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (69) Згідно з частиною 3 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (70) Ураховуючи вищезазначене, дії МКП «Яворіввода», яке протягом 2017, 2018 років та станом на 12.12.2019 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого водопостачання в межах території м. Яворів, на якій розташовані водопровідні мережі, що перебувають у власності та/або користуванні МКП «Яворіввода», які полягають у встановленні безпідставної (додаткової) та неправомірної вимоги щодо виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та справляння плати за дану послугу із споживачів – фізичних осіб, власників індивідуальних приватних будинків та юридичних осіб, можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку кваліфіковано Відділенням, як зловживання монопольним становищем на ринку відповідно до частини 1 статті 13 та пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. НАДАНА ІНФОРМАЦІЯ ВІДПОВІДАЧЕМ НА РОЗПОРЯДЖЕННЯ

- (71) Під час провадження Справи, на розпорядження адміністративної колегії Відділення від 18.04.2019 № 63/32-рп/к МКП «Яворіввода» інформації не подало.
- (72) На вимогу Відділення від 29.10.2019 № 63-02/4049в, МКП «Яворіввода» листом від 04.11.2019 № 221 повідомило, що Підприємством припинено видачу технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) споживачам та надало копію Наказу директора МКП «Яворіввода» І.Є.Копитко від 26.04.2019 № 17 «Про припинення видачі технічних умов».
- (73) Слід також зазначити, що виконавчий комітет Яворівської міської ради прийняв рішення від 10.12.2019 № 270 «Про внесення змін в рішення виконавчого комітету Яворівської міської ради від 27.04.2017 № 74 «Про встановлення тарифів для МКП «Яворіввода» на виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів та водопостачання, для виготовлення

проектної документації», згідно з яким, вилучив пункт щодо встановлення для МКП «Яворіввода» тарифів на виготовлення технічних умов для населення на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) у розмірі – 139,02 грн. (з ПДВ).

6. ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- (74) Таким чином, доказами, зібраними у справі доведено, що МКП «Яворіввода» займаючи впродовж 2017 - 2018 років та станом на 12.12.2019 року монополічне (домінуюче) становище на ринку надання послуги з централізованого водопостачання, в межах території м. Яворів, на якій розташовані водопровідні мережі, що перебувають у власності та/або користуванні МКП «Яворіввода», із часткою 100%, своїми діями, які полягали у:

встановленні безпідставної (додаткової) та неправомірної вимоги щодо отримання споживачами (фізичними особами, власниками індивідуальних приватних будинків, юридичними особами) у м. Яворів послуги з централізованого водопостачання, зокрема, послуг з виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та справлянні плати за вказані послуги,

можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів (понесення додаткових фінансових витрат),

і які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку,

вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене частиною 1 статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (75) Зловживання монополічним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (76) Відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (77) Відповідно до Податкової декларації з податку на прибуток підприємства, загальна сума доходу від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначеного за правилами бухгалтерського обліку, код рядка – 01 МКП «Яворіввода» за 2018 рік становить: [REDACTED]
- (78) При визначенні розміру штрафу враховано такі обставини:

- надання всіх необхідних документів та пояснень;
- підприємство не створювало перешкод у розслідуванні обставин у справі;
- припинено порушення під час розгляду справи;
- порушення законодавства про захист економічної конкуренції у період 2018 - 2019 вчинено вперше.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14, Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення,

ПОСТАНОВИЛА:

1. визнати, що міське комунальне підприємство «Яворіввода» (адреса: 81000, Львівська обл., м. Яворів, вул. Пасічна, 1; ідентифікаційний код юридичної особи – 13824412) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за підсумками діяльності впродовж 2017 - 2018 років та станом на 12.12.2019 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуги з централізованого водопостачання в межах території м. Яворів, на якій розташовані водопровідні мережі, які перебувають у власності та/або користуванні МКП «Яворіввода», із часткою 100 %;

2. Визнати дії МКП «Яворіввода» (адреса: 81000, Львівська обл., м. Яворів, вул. Пасічна, 1; ідентифікаційний код юридичної особи – 13824412), які полягають у:

встановленні МКП «Яворіввода» безпідставної та неправомірної вимоги щодо отримання споживачами послуг з виготовлення технічних умов на встановлення водомірних вузлів (водолічильників) та справляння плати за вказані послуги,

порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого водопостачання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку,

що призвело до ущемлення інтересів споживачів.

3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини рішення, накласти на МКП «Яворіввода» штраф у розмірі 28 000,00 (двадцять вісім тисяч) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Відділення

Р. Лецишин